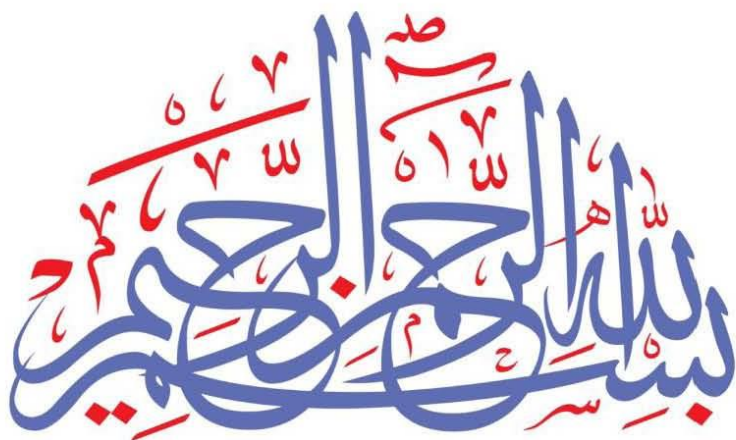

د ژوند چیز وا چیز

لیکوال: داکتر معمار حسامت الله اتمر
په خلیک لمړۍ کال (۱۳۸۰) وړاندې

Ketabton.com

د ژوند خوږې او ترخې

.....

ليکي پوهه:

سرليک: د ژوند خوږې او ترخې

ليکوال: ډاکټر معمار حشمت الله ،، اتمر ،،

اېډيټور:

د پڅېښتې ډيزان: ډاکټر معمار حشمت الله ،، اتمر ،،

خپرندوی:

چاپشمېر: ۳۰

چاپ نېټه: مياشت - لړم / کال ۱۴۰۵

واټس اپ: +۹۳۷۹۹۳۷۶۹۹۸

برېښنالیک:

atmar_hashmatullah@yahoo.com

د چاپ حقوق له ليکوال او خپرندوی سره خوندي دي، بې اخځ
بنسټونې ترې د گټې اخيستني اجازه نه شته.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

لړليک

چوپړی

سرليک

- ۱..... پڅينټی.
- ۲..... بسم الله الرحمن الرحيم
- ۳..... ليکي پوهه:
- ۴..... لړليک
- ۵..... تران (پيل، شروع، بريد)
- ۷..... د يادښتونو له پاره:
- ۸..... نانډوله (ناول، كيسه يا داستان)
- ۵۸..... د چاپ شويو کتابونو لېست
- ۶۲..... د کار لاندې کتابونو لېست
- ۶۳..... د امکان او وخت په صورت کې.
- ۶۴..... د پڅينټی څټ

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

تران (پیل، شروع، برید)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ إِجْلَالًا
لِقُدْرَتِهِ، وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ خُضُوعًا لِعِزَّتِهِ، وَصَلَّى
اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ .

بي پایه ستاينه او بي حده مننه، د هغه سپېڅلي ذات نه چي د وجود
مانې او کاینات يي د انساني وجود د تکامل او د انسان له پاره د خپل
سپېڅلي ذات او عبادت د حقيقت له پېژندلو پرته جوړ کړل. هغه د
ذات پوهه، عالي، لوړ او ښکلي نومونه دي، او کائناتو د پيدايښت
يوه حتمي لامل دی. عظمت، د ټولې نړۍ موجوديت، د ناڅاپه څخه
راوتل، حق د رسيدو جوهر په يوه والي کې د اعتراف، تباهي او بي
وسي يوه له لوړو وسيلو څخه دی.

گرانو لوستونکو!

دا ځل مي و غوښتل يوه بل حقيقي داستان يا ناول چي کيسه يي په
هېواد کې د ننه، کابل ولايت کې پيل شوې، بيا پېښور ښار ته غزېدلې
او وروسته بېرته کابل ولايت ته راغلې او تر اوسه محاله روانه ده،
د خپلو کتابونو مينه والو او لوستونکو سره ګډ (شريکه) کړم.

زما د کتابونو مېنه وال يوازې معماران او انجينران نه دي، نه بايد
اوسي، نوڅکه غواړم ورځ په ورځ د خپلو ليکونو کې توپير راوړم
چي د هرې څانګې مېنه وال په کې ډېر شي، دا کار به ما ډېته اړ
کړي چي ليکنې مي توپير و لري او هم به مي مينه وال ډېر شي.

د ژوند خوږې او ترخې

.....

پاکه ربه!

زموږ له پاره خپله لاره بې ستونزې کړه، تر څو موږ له تا پرته بل څوک و نه وینو او نه یې پېژنو. زموږ سره مرسته و کړه تر څو مو په وجود کې د غرور نڅښه پاتې نه شي او د اسلام د دین له سپېڅلو بنده گانو څخه مو و بولي.

يادونه:

- د نظر ټولو خاوندانو او هغه څوک چې دا کتاب لولي په ډېر درنښت هېله کېږي چې، خپلې غوښتنې او وړاندیزونه د دې کتاب د بیا کتنې له پاره، زما سره گډ (شریکه) کړئ.

Whatsapp: ۰۰۹۳۷۹۹۳۷۶۹۹۸

په درنښت
ډاکټر معمار حشمت الله اتمر

د ژوند خوږې او ترخې

.....

د یادښتونو له پاره:

..... ۱-

..... ۲-

..... ۳-

..... ۴-

..... ۵-

..... ۶-

..... ۷-

..... ۸-

..... ۹-

..... ۱۰-

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

نانډوله (ناول، کیسه یا داستان)

مؤفق په یوې دینداره او روښانه کورنۍ کې، د کابل ولایت په اومې (سیمې یا ناحې کې سترگې دې نړۍ ته خلاصې کړې (و غوړوې).

د هغه کورنۍ لویه او څو وروڼه او خويندې یې درلودې.

دا هم د کورنۍ، منځنۍ اولاد (زوی) و.

د هغه په زېږېدو سره د هغه په کورنۍ کې خوشحالي او بدلونونه راغلل.

په دویمې ورځ، مور یې د هغه پلار ته و ویل:

سبا د خیر سره، الک د کلي جومات ته یوسه، تر څو په غوږ کې یې آذان او ښه نوم پرې کېږدي.

سبا د هغه پلار وختي د دندې نه راغی، خپله درېښي یې بدله (تبدیله) کړه.

بیا یې ملي جامې (کمیس او پرتوګ) واغوستل، واسکت یې هم تن ته، کړ.

اودس یې تازه کړ.

بیا یې الک په غېږ کې ونیوه او د کور نه د باندې شو.

څو ډکيکې وروسته، جومات ته ورسېد.

ملا امام په جومات کې نه وه.

د ژوند خوږې او ترخې

.....

الته يواځې مؤذن د جومات تر څپرې لاندې، پروت و.

د الک پلار هغه ته نږدې او د هغه نه يې پوښتنه وکړه:

مولوي صيب چپرې دى؟

مؤذن و ويل:

هغه بلې ديني مدرسي ته، د درس ورکولو له پاره، تللى دى.

بيا يې و پوښتل:

څه وخت به، راشي؟

مؤذن خپلې گړۍ ته وکتل او ويې ويل:

د مازيگر لمونځ وخت نږدې دى.

څو دكيكې وروسته به، راشي.

ته هم دلته كښېنه!

اوا (هوا) گرمه ده.

بيا يې دالک پلار ته و ويل:

دا ماشوم نوى دې نړۍ ته راغلى دى؟

د الک پلار و ويل:

هو!

بيا يې و پوښتل:

د ژوند خوږې او ترخې

.....

څو ورځې کېږي؟

د الک پلار و ویل:

پرون زېږېدلی دی.

مؤذن بیا و پوښتل:

الک دی که جلې؟

د الک پلار و ویل:

الک دی.

بیا یې هغه ته مبارکي و ویله.

د الک پلار هم، د هغه نه مننه وکړه.

بیا ور نږدې شو.

مخ یې ورته وکوت.

و یې ویل:

ماشاءالله!

ښکلي الک دی.

الله دې تاسوته، نېک صالح لوی کړي.

بیا یې و پوښتل:

نوم خو به مو پرې نه وي ایښی؟

د ژوند خوږې او ترخې

.....

د الک پلار و ویل:

تر اوسه، نه!

زموږ په کام (قام، قوم) کې د دوو نومونو رواج، شته.

یوه نوم یې اصلي چې تذکرې (تذکرې) کې هم په هماغه نوم یادېږي
چې د دیني علماوو له خوا پرې ایښودل کېږي.

دوېم نوم یې کورنی وي.

په دوېم نوم یواځې په کور کې یا هم کوڅو کې په هغه نوم یادېږي.

دوېم نوم ته یې کورنی نوم یا لقب (تخلص) وايي.

بیا مؤذن و پوښتل:

کورنی نوم مو پرې ایښی دی؟

د الک پلار و ویل:

هو!

سهار د لمانځه نه وروسته مې پرې نوم کېښود.

مؤذن بیا و پوښتل:

څه مو پرې کېښود.

د الک پلار و ویل:

مؤفق (بریالی) مو پرې کېښود.

مؤذن و ویل:

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

شکلی نوم دی.

بیا دې هم، مبارک وي.

هغوی په خبرو اخته وو.

په دې وخت کې د جومات ملا امام ورسېد.

د مؤذن ورته، پام شو.

بیا یې د الک پلار ته و ویل:

اغه دی.

مولوي صیب هم، ورسېد.

مولوي هغوی ته نږدې او سلام یې ورکړ.

مؤذن په بېرې سره، د هغه سلام ته، ځواب و وایه.

په دې وخت کې مؤذن د احترام په خاطر له خپله ځایه، ودرېد.

د الک پلار هم و غوښتل چې د خپل ځای نه، ودرېږي.

مولوي صیب د هغه پر اوږې لاس کېښود.

هغه ته یې و ویل:

ته کښینه!

ستا په غېږ کې، ماشوم دی.

مننه کوم.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

بيا مولوي صيب هم د هغو تر څنگ کښېناست.

د الک پلار و ويل:

مولوي صيب!

وخت لري؟

مولوي صيب و ويل:

هو!

خيريت خو به، وي.

د الک پلار و ويل:

هو!

خيريت دی.

غوبنټل مې چې زما د زوی په غوږ کې اذان او هغه ته ښه نوم و ټاکي.

مولوي صيب و ويل:

سمه ده!

ما سوچ کوه چې هغه دې د دم له پاره، راوړی دی.

بيا يې و پوښتل:

څو ورځې کبړي چې زېږېدلی (پيدا شوی) دی.

هغه و ويل:

د ژوند خوږې او ترخې

.....

پرون زېږېدلی (پیدا شوی) دی.

بيا يې و ويل:

مبارک دې وي.

وروسته يې الک د پلار د غېږ نه واخيست او د بسم الله په ويلو سره يې خپلې غېږې کې، واچوه.

په غوږ کې يې ورته آذان وکړ او ډير ښکلي نوم (کتابي) نوم يې پرې کېښود.

بيا يې هغه ته د خيردوعا (دعا) وکړه.

الک يې بېرته، د هغه پلار ته ورکړ.

د الک پلار هم د مولوي صيب نه مننه وکړه او په يوه پاکټ کې چې سوغات يې په پام کې نيولي و، مولوي صيب ته، وړاندې کړ.

مولوي صيب ډېر کوبښ وکړ تر څو، سوغات وانهخلي.

دالک پلار ورته و ويل:

دا د خوشحالی او ديوه مسلمان د ډېرېدو، سوغات دی.

څرنگه چې خبرياست، زما روزگار، شکر ښه دی.

دا يوه شېږينی ده.

که وايي نه خلی، زه به خپه شم.

بيا مولوي صيب و ويل:

د ژوند خوږې او ترخې

.....

ته چې ټينگار کوي، مجبوره وايي خلم.

مولوي صيب سوغات، مؤذن ته ورکړ او هغه ته يې، ويي ويل:

دا کوټې ته يوسه او په الماری کې يې کېږده.

بيا به يې په شريکه سره د نورو ميلمنو او چای سره وخورو.

مؤذن و ويل:

سمه ده!

په دې وخت کې د الک پلار هم له ځايه، پاڅېد.

د مولوي صيب او مؤذن نه يې خدای پاماني واخيسته او خپل کور ته، روان شو.

کورته، ورسېد.

نورو ماشومانو يې په خوشحالی سره د هغه مخې ته ورسېدل.

هر کس به هغه ته د نوم مبارکي ويله.

د الک پلار به هم، مننه کوه.

څو ورځې، تېرې شوې.

د الک خپل او خپلوانو، هغه ته، و ويل:

بايد د الک د پاره د شپږمې شپې خوشحالی (شب شش) مجلس ونيسئ.

د ژوند خوږې او ترخې

.....

تر دې دمخه باید هغه سونت (سنت) او ښکلي کالي هغه ته، جوړ کړئ.

بیا دوستان خبر، ساز او سرود برابر کړئ.

دوستانو او مېلمنو ته باید د شپې ښه ږودۍ (قابلي پلو) ورکړئ.

هغه دوستانو ته، و ویل:

سمه ده!

خو ورځې، تېرې شوې.

د الک شپږ ورځې پوره شوې.

بیا یې هغه ته، د شپږمې شپې مجلس و نیو.

دوستان یې خبر کړل.

ښه قابلي پلو یې پوخ او په گډونوالو یې، و وېشه.

ډول، ډول کپسوتونه به یې تیپ ته اچول، خلکو به ورته لاسونه وهل او ځینو به نڅاوې او اتن هم، کوه.

شپه یې په خوشحالی سره، تېره کړه.

سهار شو.

میلانه هم ورو، ورو (کرار، کرار) خپلو کورنو ته، لاړل.

مؤفق هم ورو، ورو مخ په لوېدو او د ښوونځي شو.

پلار یې د ښه ښوونځي، په لټه شو.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

په هغه پير کې يوازې حکومتی (دولتی) ښوونځي وو.

د دوي د کور نه لرې د لسو نه تر پنځلسو دکیکو پورې، لمړنۍ ښوونځۍ شتون درلود.

د ښوونځي ښه سن (عمر) د هغه وخت د حکومت له خوا، اووه کاله ټاکل شوی و.

مؤفق په دې وخت کې، شپږ کلن و.

پلار يې وغوښتل، هغه په ښوونځي کې ګډ (شامل) کړي.

د تعلیمي نوی کال په هغه وخت کې، د وري په درېیمه پیلېده.

د وري لمړۍ ورځ به د نوي کال، رخصتي وه.

دوېیمه ورځ به يې د بزګر ورځ او په ټول هېواد کې به رخصتي وه.

درېیمه ورځ به معارف د ورځې لمانځنه (جشن) او رخصتي وه.

پلار يې د وري (حمل) د میاشتي په څلورمې نېټې، هغه يې ښوونځي ته، یوړ.

بیا د ښوونځي ادارې ته د ننه شو، د ښوونځي مدیر ته يې ځان ور وپېژاند او بیا يې زیاته کړه.

مدیر صیب!

زه غواړم خپل زوی، مؤفق په ښوونځي کې ګډ (شامل) کړم.

هغه و ویل:

سمه خبره ده!

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

بيا يې د هغه نه وپوښتل:

مؤفق، څو کلن دی؟

هغه و ويل شپږ کاله يې پوره کړي او پښه يې په اوومه ايښې ده.

بيا مدير، مؤفق ته و ويل:

دلته راشه!

مؤفق، مدير ته نږدې شو.

او د هغه مخې ته، ودرېد.

مدير مؤفق ته، و ويل:

خوله دې خلاصه کړه:

هغه خپله خوله خلاصه کړه، د هغه غاښونه يې وليدل.

بيا يې د مؤفق پلار ته، و ويل:

د هغه تذکره در سره شته؟

هغه و ويل:

هو!

دا ده، د هغه تذکره.

د ښوونځي مدير د هغه تذکره په زیر سره وکته او د هغه پلار ته يې و ويل:

هغه اووه مياشتني نور هم، وخت لري.

د ژوند خوږې او ترخې

.....

زه نه شم کولای، هغه په بنوونځي کې ګډ (شامل) کړم.

بنه به وي چې هغه بل کال ته راولي.

د موفق پلار ډېر کوبنس وکړ تر څو د بنوونځي مدير ته قناعت ورکړي.

خو، هغه و نه منه.

بيا مدير خپل چايچي ته و ويل چې، د موفق پلار ته يوه پياله چای راوړه.

چايچي و ويل:

سمه ده!

د موفق پلار چايچي ته و ويل:

نه!

ځان مه په زحمت کوه.

مننه کوم.

د موفق پلار، له ځايه پاڅېد، د مدير نه يې خدای پاماني واخيسته او خپل کور ته، لاړ.

د کور ته رسېدو سره، د هغه بنځي پوښتنه وکړه:

د موفق کار، څنگه شو؟

هغه و ويل:

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

د سړ کال نه، پاتې شو.

بيا هغې و ويل:

ولې؟

د موفق پلار ورته و ويل:

هغه پوره اووه کلن، نه و.

مدیر ما ته ډاډ راکړ تر څو، هغه به بل کال ته، هرو مرو په ښوونځي کې گډ (شامل) کړي.

بيا پلار يې خپلو زامنو او لورگانو ته و ويل:

تر کاله پورې د هغه سره مرسته وکړئ، تر څو، څه زده کړي.

اولادونو يې، و ويل:

سمه ده!

تاسو هغه ته کلمونه او کتابچې وپېږئ.

هغه و ويل:

سمه ده!

سبا يې موفق ته کلمونه او کتابچې و پېږي.

بيا يې هغه ته، وسپاري.

خويندو او ورونو يې هم، د هغه سره ليک او لوست پيل کړ.

هغه په لږ وخت کې، ډېر شيان زده کړل.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

کال تېر شو.

بيا نوى کال، راورسېد.

پلاريې بيا هغه ښوونځى ته د مخه کړ.

داخل د هغه سن (عمر) د ښوونځي د پاره پوره شوى و.

هغه په ښوونځي کې گډ (شامل) شو.

هغه د ښوونځى سره مينه درلوده.

سېکونه (سبقونه) به يې ويل.

لمړنى ښوونځى يې، په بري سره پاى ته، ورساوه.

بيا په لېسې کې، گډ (شامل) شو.

څلور کاله يې الله سېک (سبق) و وايه.

بيا د هغې لېسې نه خلاص (فارغ) شو.

د هغه شوک (شوق) د انجینرۍ سره و.

هغه د پوهنتون د کانکور آزمويڼه ورکړه.

خپل د زړه څانگې ته، نه و بريالى شوى.

بيا يې کوينس وکړ تر څو د کابل پوليتخنيک پوهنتون کې د هايډرو

تخنيک څانگې کې، زده کړې وکړي.

د بيا يې د باندنيو هېوادونو په پوهنتونو کې د زده کړې شوک (شوق)

وکړ.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

او الله د چمتووالی (آماده گی) په پوهنځي کې یې نوم لیکنه او اسناد یې د شرطونو (شرایطو) سره سم، بشپړ کړل.

مياشت وروسته یې سبکونه پیل شوو.

د هغه سبکونه (سبقونه) د کابل پولیتخنیک پوهنتون چې په هغه وخت کې د کابل پولیتخنیک انستیتیوت نومیده په بشپړمې شپې خونې (لایلي) کې پیل کړل.

د ورځې به سهار وختي له خوبه پاڅېد، چای به یې څښه او وروسته به له کوره و وت.

لمړی به په ملی بس کې خاته او د بنار پامیر سینما ته نږدې له ملی بس نه کوزېده او بیا به د برېښنايي بسو تم حای ته، ته او په برېښنايي موټرو کې به کښاسته او د پولې تخنیک پوهنتون د ستري (لویي) دروازي ته نږدې به له برېښنايي بس کوزېده او الله، د ننه کېده.

دوې سمستره سبکونه (سبقونه) یې الله، بشپړ کړل.

بیا ټول د چمتووالی (آماده گی) پوهنځي زده کړیالان، د نورو لوړو زده کړو د پاره ټول د پخواني شوروي هېواد پنځلسگونو جمهوریتونو پوهنتونو نو ته، ور وپېژندل شوو.

هیڅوک نه پوهېده چې په کوم جمهوریت او کوم انستیتیوت (پوهنتون) کې به نورې زده کړې، تر سره کړي.

په هېواد کې د ټولو زده کړیانو د پاره پاسپورتونه جوړ او صحي معاینات هم بشپړ شوو.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

بيا هغوی ټولو ته، د شوروي هېواد ويزې هم په پاسپورتونو کې ولېږل شوې.

وروسته په وار(نوبت) سره زده کړيالانوته د الوتکو ټيکټونه هم وپېرل شوو.

دا ټول مصارف د هغه وخت د حکومت په غاړې و.

د نږدې آسيایي جمهوريتونو زده کړيالان به د اوزبکستان هېواد تاشکېنت (تاشکند) پورې الوتنې کوي او بيا به د هغه ځای نه د ريل گاډي (آورگاډي) په مرستې به ټاکل شويو جمهوريتونو ته، تلل.

مؤفق هم نږدې اروپايی هېواد ته، ټاکل شوی و.

بيا هغه د کابل هوايي ډگر نه تاشکېنت (تاشکند) ښار بيا وروسته د دوې گريو تم (وقفي) نه وروسته د تاشکېنت (تاشکند) د هوايي ډگر په ودانۍ (ترمینل) نه وروسته د روسي مرکز يانې مسکو ښار ته الوتنه وکړه.

څو شپې او ورځې يې الله تېرې کړې.

هغه او نور کسان، نه پوهېدل چې کله او کومې خوا به سفر وکړي.

هغه اونورو زده کړيالانو د بهرنيو ملکونونه په يوې شپې خونې (ليلي) کې ژوند کوو.

الله درې وخته ږوډۍ او چای، په وړيا توگه و.

مگر د سهارچای، غرمې او د شپې ږوډۍ له پاره وخت ټاکل شوی و.

د ژوند خوږې او ترخې

.....

ټولو زده کړيالانو کولای شو خپلې ستونزې په روسي ژبې حل او يوه د بل سره خبرې وکړي.

ورځ بله هم، تېره شوه.

يوه کس چې لیست يې په لاس کې و شپې خونې (ليلې) ته، ننوت.

کوټه په کوټه به، گرځېده.

د خپل لیست کسانو ته به يې ويل:

چابک شئ.

خپلې کڅوړې او بکسونه را واخلي او د شپې خونې (ليلې) د وتلو دروازې ته، ځانونه ورسوئ.

بيا به زه تاسو ته، الله بله (نوره) لارښوونه وکړم.

زده کړيالانو ومنه او هر کس (څوک) د خپلو کڅوړو او بکسونو سره، ټاکلې ځای کې ټول (غونډ) شوو.

کس بيا راغی او د دوېم ځل د پاره يې لیست ولوست.

ټول حاضر وو.

بيا په دې وخت کې يوه بس موټر دروازې ته راغی او ودرېد (تم) شو.

چلونکي يې د ننه شو او د مسؤل کس سره يې لنډې خبرې وکړې.

مسؤل کس زده کړيالانو ته و ويل:

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

په وار سره، بس ته پورته او څه مو په دې شپې خونې (لېلې) کې
له هېره (ياده) و نه وځي.

زده کړيالانو و ويل:

سمه ده!

بيا هغوی ټول په وار (نوبت) سره بس ته، و ختل.

نيمه گړی مزل نه وروسته، هغوی د ريل گادو لوی تم ځای (د ريل
ستېشن) ته ورسېدل.

بس د ننه په خاص ځای کې، تم شو.

بيا کس به د زده کړيالانو نومونه اخيستل او ډله، ډله به يې ځانگړو
ريل گادو ته، خپرول.

هغوی به يې د ريل گادو لارښود ته سپارل او څه پيسې (روبل) به
يې هم، هرکس ته د لاري خرڅ او خوراک د پاره ورکول تر څو
خپلو پوهنتونو شپې خونو (لېليو) ته، ورسېږي.

د ريل گادو ټکټ به يې د پاسپورتونو په منځ کې ايښی او هرکس ته
بې، ورکاوه او هغو ته به يې ويل:

دا ستا پاسپورت، ويزه او تر ټاکل شوي ښار پورې ستا ټکټ.

ښي زده کړي.

تاسو په مخه، ښه.

د خدای پامان.

د ژوند خوږې او ترڅې

ریل گاډو به په خپل ټاکل شوي وخت، حرکت کاوه او خپلو ښارونو ته بهو تلل.

د موفق اورگاډی هم یوه گړی وروسته مخ په باکو ښار حرکت وکړ.

ریل گاډی به ورو، ورو د ښار نه لرې کېده او په شنو دښتو او ځنگلونو کې به یې، حرکت کاوه.

دوې شپې او دوې ورځې یې، حرکت وکړ.

بیا د بلې ورځې په ماسپینین باکو (د آذربایجان پلازمینې) ښار د ریل تم ځای ته ورسېد.

ریل گاډی تم ځای کې، ودرېد.

خلکو، په ښکته کېدو پیل کړ.

د ریل گاډي لارښود، راغی.

نوو زده کړیالانو ته یې وویل:

تاسو ځانونه تیار کړئ.

د واگون (دریل یوې برخې) په دالان کې لږ انتظار وکړئ.

ستاسو د پوهنتونو مسؤل ادارې کس، راځي.

تاسو به تر خپلو شپې خونو (لیلیو) پورې، ورسوي.

هغوی ومنه او د څو ډکيکو له پاره د واگون په دالان کې انتظار شوو.

مسؤل کس ورسېد.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

بیا واگون ته ،د ننه شوو.

د هغه کس په لاس کې، لیست وو.

بیا هغه کس، خپل کسان جلا کړل.

هغوی نه یې و غوښتل چې هغه، تعقیب کړي.

کس مخکې او زده کړیالان، ورپسې وو.

ټول د ریل گاډي ودانۍ نه بهر او د بسونو تم ځای ته، ورسېدل.

بیا د کس په لاسونې سره سم، هغوی بس ته و ختل، خپلې کڅوړې ، بکسونونه یې هم موټر ته د ننه کړل او د بس په پای (آخړه) کې یې، ځانه سره څوکیوته، نږدې کېښودل.

بس حرکت وکړ.

خود کيکي وروسته د ښار او بیا خپلې کښې د هر تم ځای کې په د څوارلیو د پاره درېده تر څو اړ کسان کوز او یا هم نوي کسان بس ته، را پورته شي.

د پوهنتونو د شپې خونو (للیو) سیمه ورسېده.

بیا مسئول کس زده کړیالانو ته و ویل:

د بس د درېدو سره ټول د بس نه کوز او کوښښ وکړی تر څو څه مو په بس کې پاتې نه شي.

زده کړیالانو و ویل:

سمه ده!

د ژوند خوږې او ترخې

.....

بس تم خای کې ودرېد.

مسؤل کس او زده کړیالان، د بس نه ښکته (کوز) شوو.

بیا مسؤل کس د مخه او زده کړیالان ور پسې شوو.

لمړی مسؤل کس د پولیتخنیک انستیتیوت شپې خونې دروازې ته نږدې شو.

زده کړیالانو ته یې وویل:

د څو دکیکو له پاره، دلته ودرېږئ.

هغوی ودرېدل.

بیا هغه مسؤل کس د شپې خونې (لیلې) مسؤل سره د باندې شو.

د لیست سره سم، زده کړیالان یې هغه ته وسپارل، او د هغوی سره یې خدای پامانې وکړه.

بیا نورو ته یې، وویل:

راځئ!

اوس به د ستاسو شپې خونو (لیلېو) ودانیو ته لاړ شوو.

مؤفق و پوښتل:

زمونږ شپې خونې (لیلې) دلته نه شته؟

مسؤل کس وویل:

ستاسو د شپې خونې ودانۍ لږ خوا، دي.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

دا څو شپې خونې د پولې تخنیک انستیتوت پورې، اړه لري.

دوې ودانۍ یې د الکانو او یوه ودانۍ یې د انجونو د پاره دي.

هغوی نور هم، وړاندې لارل.

الته څو پنځه پورې او دوې نهه پورې ودانۍ ښکارېدې.

مسؤل کس و ویل:

دا ټولې شپې خونې ودانۍ، د آذربایجان ودانیزو(ساختمانی) انستیتوت پورې، اړه لري.

دلته دوې پنځه پورې ودانۍ د ځایي خلکو د پاره دي، چې یوه یې د الکانو او دویمه یې د انجونو د پاره ده.

مگر دا یوه پنځه پورې او دوې نهه پورې ودانۍ د بهرنیو زده کړیالانو د پاره دي.

دا یوه څو کاله د مخه او دهغه بله یې اوس جوړه شوې، تاسو ته به ډېر ژر خونې (کوټې) په ښه، تاسو به په کې ارامه او آسوده ژوند وکړئ.

په خبرو، خبرو هغوی یوې پنځه پورې ودانۍ ته ورسېدل تر څو البته د نورو بهرنیو زده کړیالانو سره د څو مودې له پاره ژوند، وکړي.

مسؤل کس بیا شپې خونې ته ننوت او زده کړیالانو ته یې و ویل:

تاسو دلته د څو دکیکو د پاره، انتظار وکړئ.

هغوی و ویل:

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

سمه ده!

مسؤل کس بيا د بل کس سره د باندې شو.

هغه ته يې زده کړيالان د لیست سره سم وسپارل، بيا يې د هغوی سره خدای پاماني وکړه او خپلې موخې پسې لاړ.

د انستیتوتونو او پوهنتونونو سبکونه (درسونه) نه ول پیل شوي.

هره ورځ به نوي زده کړيالان د بهرنيو ملکونو نه، د زده کړو له پاره، راتلل.

زده کړيالان هم اوزگار وو.

هغوی به پله، پله ښار ته تلل.

اخوا دېخوا به گرځېدل.

د کسپين بحيره، چې ښار ته نږدې وه، تلل.

الته به، د بحیرې غاړې (بلوار) کې گرځېدل.

کله به هم، په تفريحي کښتيو کې سپرېدل او د بحیرې تر ټاکلې ځای پورې به، تلل او بېرته راگرزېدل.

کله به هم د يوه پله تر پایه تلل کوم چې په بحیرې کې جوړ شوی او په پای کې يې يوه رستورانته هم و، تلل.

په رستورانته کې به ډوډۍ خوږې او آذری چای څښل.

زده کړيالان به سينماوو ته هم تلل، کوم کې به چې هندي او يا د نورملکونو فلمونه، چلېدل.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

مؤفق هم د نورو ډلو سره يوه ځای کېده، اوکله به يې په شپې خونې کې تر ډېره وخته، بیده کېده. څو ورځې تېرې شوې.

سبکونه (درسونه) پیل شوو.

هر کس د خپلو پوهنځيو ودانيو، استادانو او ټولگيوالو (همصنفيو) سره بلد شوو.

بيا ټول نوې راغلي زده کړيالان نوې شپې خونې (ليلې) ودانۍ چې نوې جوړه شوې او نهه پوره يې درلودل، لارل.

هغه ودانۍ په سيمې کې ډېره نوې او عصري شپې خونه (ليله) وه. ودانۍ تل پور او څو د مجلسونو، تالارونو ودانۍ يې، هم درلودې.

دا ودانۍ د يوې کوشنۍ بحيرې ته څيرمه شتون درلود.

په هر پور کې يې کتابخونه، د رسم او تخنيک خونه، پخلنځای، زينې او لفتونه هم، درلودل.

هرې خونې يې ځانته، حمام او تشناب درلود.

د يوې خوا خونې، د دوو کسانو او د بلې خوا خونې د درېيو کسانو له پاره، ډېزاین شوې وې.

په خونو کې داسې کوچونه (کټونه) ول چې د ورځې له خوا به د ناستې او د شپې له خوا به لماسټې (بيدو کېدو) د پاره کارېدل.

بالبنت، برسته (کمپله) اوپټو(روجايی) به ترې لاندې ايښودل کېدل کوم چې به، د باندې خوا، نه ليدل کېدل.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

ورځې تېرېدې او سمسترونه بشپړ کېدل.

د زده کړې په څلورم کال کې يې کوژده وکړه.

کال بل يې هم الله تېر، کړ.

د ودانيزو انستيتيوت نه د ماسترۍ په کچې و وت (فارغ) شو.

بيا د هوډ سره سم، خپل هېواد ته راغی، چې هېواد ته گټه ورسوي (خدمت وکړي).

لنډه موده يې په کورکې، تېره کړه.

بيا جبري عسکرۍ ته، ور وپېژندل (سوق) شو.

هغه د ورور وژني سره، کرکه درلوده.

کوبنس يې وکړه تر څو يوې غير محاربوې کتې (قطعي) کې ځان څېره (سوق) کړي.

هغه په ډېرو واسطو سره ځان د کابل ښار په يوې غير محاربوې کيټې (قطعي) کې ځان څېره (شامل) کړ.

په هغه وخت کې، چا چې د ماسترۍ زده کړې سند درلود، د هغه له پاره ۶ شپږ مياشتې عسکري وه.

بيا د لږ وخت په تېرېدو سره، دا وخت په دوې برخو، و وېشل شو.

د محاربو کيټو (قطعو) له پاره هماغه شپږ مياشتې او د غير محاربو کيټو (قطعو) له پاره، يوه کال شو.

بيا دا هم بدله او د فصل موضوع په کې، گډه او يا ډېره شوه.

د ژوند خوږې او ترخې

.....

مؤفق مسکين چې د شپږو مياشتو په نيت عسکري ته، تللی و، د ناڅرگنده برخه ليک سره، مخامخ شو.

بيا د هغوی کيټه (قطعه) د کابل ولايت سروبي ولسوالۍ ته لاړه.

کله ناکله به يې، په جگړو کې هم، برخه اخيسته.

يوه ورځ چې هغه ډير خواشینی و، کوماندان يې امر وکړ تر څو ټول د سروبي ولسوالۍ يوې نارامې (نا امنه) سيمې کې د چانيزو (تصفيوی) عملياتو ته، لاړ شي.

د هغوی کيټه د سهار وختي هغې سيمې ته، ورسېده.

په سيمې کې جگړه پيل شوه.

هرې خوا به د هاوانونو او راکتونو مرمی، لږېدې.

څو دکيکې لانه وې تېرې شوې، چې مؤفق هم د پښو په زنگنو کې څو چرې وڅوږې او کلک ټپي شو.

ډز او ډوز روان و.

هغه ځان څه د کړبني نه، کناره کړ.

نورو عسکري ملگرو يې هغه سره مرسته وکړه او د جگړې د سيمې نه يې بهر او د سروبي ولسوالۍ روغتون ته يې، ولېږداه.

بيا وروسته هغه يې، کابل عسکري روغتون ته ورساوه.

ډيره موده يې په روغتون کې، تېره کړه.

لږ په گرځېدو شو.

د ژوند خوږې او ترخې

.....

په هېواد کې حالات بدل شوو.

کمونيستي پلوی حکومت لږنگ شو.

مجاهدين واک ته، ورسېدل.

هغه هم څه موده ورسته، د عسکري نه خلاص (فارغه، ترخيص) شو.

هغه خوشحاله شو او شکر يې وباسه.

هغه د لوی جنجال نه، خلاص شو.

څلور مياشتې نه وې تېرې شوې چې، تنظيمي (خپلمنځي) جگړې پيل شوې.

کابل په څو برخو، و ویشل شو.

د ورځې او شپې به، راکتونه او د هاوان مرمی، ورېدې.

هره ورځ به، په سلهاو کسان شهيدان او ټپي کېدل.

خلکو به د ښار يوې خوا نه بلې خوا او يا به، د کابل ښار نه نورو امنو ولايتونو ته، کډه کوه.

جگړه نږدې او د مؤفق تر کورو، ورسېده.

د هغه کورنۍ د څوگاونديانو سره هوډ وکړ تر څو خپل کورونه پرېږدي او د ښار بلې سيمې ته کډه شي.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

هغوی یوه د بار وړونکې لارې ومونده او د چلونکي سره یې خبرې وکړې تر څو سهار لمانځه نه مخکې، د هغوی د کورونو تر څټ ودرېږي .

هغوی ټولو خپل اړتیا وړ کالي، لوبښي، گانې او نغدې پیسې سره ټولې او د موټر په انتظار شوو.

شپه پخه وه.

هرې خوا د درنو او سپکو ږزو، غبرونه (آوازونه) اورېدل کېدل.

گرې بله هم، تېره شوه.

په کوڅې کې د موټر غږ شو.

گاوندیانو، کومو چې د تېښتې هوډ درلود، د باندې و وتل.

ويي لیدل چې هماغه، لاری ده.

الکانو په پېږې سره، کالي لاری ته و خپړول.

بیا ښځې، ماشومان او وروسته په خپله هم لاری موټر ته، وختل.

چلونکي، لاری ته، کش ورکړ.

د اومې سیمې نه و وت، ارتل پول (پل آرتل) ته ورسېد.

خلک حیران وو چې، کومې خوا لاړ شي.

ځینو و ویل:

مخ په سینمای پامیر بیا به وروسته پرېکړه، وکړو.

د ژوند خوږې او ترخې

.....

خينو نورو، و ويل:

الته د وحدت گوند پلويان (هزاره گان) دي.

مونږ تاجيک او پښتانه يوو.

کېدای شي پر مونږ دزي او يا مونږ برننه کړي.

بيا خلکو پرېکړه وکړه تر څو د کابل ښار شمالي سيمې خوا (خير خانې مېنې) ته لاړ شي.

پرېکړه، ومنل شوه.

موټر هم د آرټل پول (پل آرټل) نه بې لاسه وا وښت او ده افغانانو سيمې ته لاړل.

خيني راکتونه به، د هغوی د سر نه تېرېدل او د چاودنې غږ به يې هغوی، اورېده.

په خينو پوستو(پاتکونو) کې به د هغوی نه، څه پيسې د توپک په زور، هم اخيستل کېدې.

بيا هغوی د خير خانې مېنې د هزارې بغل سيمه، و ټاکه او البته ټول د دوستانو په يوه کور کې مېشت شوو.

په گډه به يې پخلی کاوه.

بيا په مناسب وخت کې به، خپلو کورونو ته، تلل او خپل اړتيا وړ شيان به يې البته، لېږدول.

څو مياشتې، تېرې شوې.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

هغوی هود وکړ (تصميم ونيو) چې ننگرهار ولايت ته، لاړ شي.
بيا ټول د نورو کسانو سره ننگرهار ولايت ته، لاړل.
څه موده يې په کمپونو کې، تېره کړه.
بيا د گاونډ هېواد (پاکستان) کش پيدا کړ.
هر چا به ويل چې:
الته وړيا مرستې (راشن) ژر، ژر وبشل کېږي.
الته بنوونځي هم د ملگرو ملتونو په مرستې پيل شوې دي.
برېښنا او نورې آسانتياوې، هم شته.
ځينې کارونه هم، موندل کېږي.
بهرنيو هېوادونو ته تگ هم، ورځ تر بلې ډېرېږي.
د کابل ښار نه بي ځايه شويو ځينو مهاجرو، تصميم ونيو، تر څو
ننگرهار نه پېښاور ښار ته، کډه شي.
مؤفق هم د خپلې کورنۍ سره سهار وختی په يوه موټر کې کښېناست
او مخ په پېښاور يې، حرکت وکړ.
دوې گړۍ وروسته تورخم (طورخم) ليکې (کرښې، سرحد، بورډر)
ته ورسېدل او څو دکيکي وروسته د ليکې وا وېستل.
د ليکې خوا د ملگرو ملتونو د نوم ليکني (راجسټر) يوه کمپ و.
مسؤلو کسانو د پاکستاني پوليسو په مرستې د هغو موټر د سړک تر
غارې ودراره.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

بيا يې د نوم ليکنې (راجستر) له پاره د هرې کورنۍ مشر د تذکرو سره، ملگرو ملتونو مرکز (کمپ) ته، وغوښتل.

مؤفق هم د خپل پلار سره، کوز شو.

د ملگرو ملتونو کمپ ته، ننوتل.

الته يې نوم ليکنه (راجستر پاڼه) بشپړه او د مرستو کارت يې تر لاسه کړ.

بيا يې مخ پر پېښور ښار، حرکت وکړ.

کړۍ وروسته، البته ورسېدل او په يوه کمپ کې، کډوال شوو.

الته يې خيمې او نور څه شيان تر لاسه، کړل.

کال دوې يې البته تېر، کړل.

بيا يې زړونه په تنگ شوو.

او هوډ يې وکړ تر څو، بېرته، هېواد ته، راشي.

بيا يې کډې په لاريو کې بارې کړې او مخ پر هېواد يې حرکت وکړ.

په تورخم (طورخم) کې او پاکستان نه د وتو نه خپل کارتونه راجسټر کړل.

څه نغډې مرستې يې تر لاسه بيا هېواد ته، ستانه شوو.

لمړی جلال آباد ښار بيا وروسته کابل ته، ورسېدل.

کونښن يې وکړ تر څو خپل کور، کوم چې په نوې کارټي (کارته نو) سيمې کې شتون درلود، د ستونزو سره، سره لاړشي.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

هغوی الله ورسېدل.

څه موده يې الله تېره کړه بيا وروسته زړو مکرويانو ته يې کډه وکړه.

الله به يې بلاکونو د برېښنا په برخې کې د خلکو سره، مرستې او لار ښوونې کوي.

څه موده، تېره شوه.

يوه ورځ هغه د نورو کسانو سره د برېښنا د مزو په بيا رغونې کې بوخت او څه ماشومان هم اخوا دېخوا گرځېدل.

په دې ترڅ کې يوه د راکټ مرمی هغوی ته نږدې په ځمکې ولگېده او دورې يې وکړې.

مؤفق له ځايه، پاڅېد.

ويي کتل، ماشومان په وينو لېټ پېټ دي.

بيا يې ځان ته پام شو چې وينې يې له ستونې بهېږي.

ويي غوښتل چې چيغه کړي.

خو و نتوانيد د خولې نه، غږ پورته کړي.

د ستونې توتکه (حنجره) يې پريکه شوې وه.

په چپه لاس يې خپل ستونۍ ونيو او ويي غوښتل چې پوخ سړک ته، ځان ورسوي.

په دې وخت کې خلکو هم، د هرې خواو نه، منډې کړې.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

ماشومانو او لویانو سره بېړنۍ مرستې، پیل شوې.

بیا یې ټول ټپیان په موټرو کې واچول او د وزیر محمد اکبر خان روغتون ته یې، ورسول.

د موفق او نورو ټپانو درملنه پیل شوه.

هغه په هېواد کې ډېره دوايي وکړه، مگر کومه گټه یې ونه رسوه.

بیا اړ شو پاکستان هېواد ته، د درملنې له پاره لاړ شي.

الته یې د څو کلنو د پاره، دوايي وکړه.

درې کاله وروسته هغه و توانېد بیا له حنجرې نه، غږ و باسي.

د دوايي نه وروسته هغه بېرته، کابل ښار ته راغی.

ويي غوښتل یوه دنده تر لاسه کړي.

لمړی د خپلو اسنادونو پسې وگرځېد، کوم چې د راتگ نه وروسته د وخت حکومت له خوا بند (قید) شوی وو.

اخوا دېخوا ډېر وگرځېد.

بیا مسئولو کسانو هغه ته په لوړو زده کړو وزارت کې و ویل:

ته پوهېږی چې دا ټولې ودانۍ د جگړې لمړۍ کرښه وه.

دلته ټول اسناد سوزېدلي دي.

بیا یې سوچ وکړ.

په یاد یې راغی چې، یوه کاپۍ له ځانه سره لري.

د ژوند خوږې او ترخې

.....

بيا بشري کواوو (قواوو) رياست ته لار او الته يې ټوله کيسه وکړه.

هغوی و ويل:

هو!

بس داسې بد بختی دي.

بيا يې موفق ته و ويل:

د دېلوم کومه کاپی، لري.

هغه وويل:

هو!

بيا يې کڅوړه خلاصه او کاپی يې را و ويست.

کاپی يې مدير ته وړاندې کړه.

هغه هم په ځير سره وکته او بيا يې هغه ته و ويل:

بڼه به داوې له کوم ځای نه موافقه، راوړئ.

بيا به دې مونږ، هماغه ځای ته، ور وپېژنو.

هغه و ويل:

سمه ده!

بيا يې د مدير نه خدای پاماني واخيسته او کورته روان شو.

اخوا دېخوا وگرځېد.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

هر ښوونځي ته به چې ته، هغه ته به يې بهانې کوي.

د ښوونځيو مديرانو به هغه ته، په ډاگه نه شو ويلای چې .....
مؤفق هم په بډه ورکونې کې کومه تجربه، او مهارت نه درلود.

هر چېرې به يې سپينه او پاکه خبره کوه.

په دې اساس هغه ډيره موده په کار موندې کې، تېره کړه.

بيا يې هوډ وکړ تر څو په واسطو پسې وگرځي.

د هغه خور هم په يوه ښوونځي کې، ښوونکې (معلمه) وه.

بيا هغه د خپلې خور کور ته لاړ او د هغې نه يې مرسته، وغوښته.

هغې ورته و ويل:

شپه دلته پاتې شه او سبا به زما سره يوه ځای ښوونځي ته لاړ شي.

هغه ومنه.

شپه يې د خپلې خور په کور کې، تېره کړه.

سهار وختي پاڅيد.

د اودس او لمونځ نه وروسته د سهار چای يې و څښه.

بيا خور يې و ويل:

راځه چې ښوونځي ته، لاړ شوو.

هغه هم له ځايه پاڅېد او کړتې يې واغوسته.

د ژوند خوږې او ترخې

.....

بيا يې د هندارې په مخ کې خپل وېښتان ېرمنځ کړل.

له خور نه يې و غوښتل چې کلونيا (اديکلون) يا عطر ورته ورکړي.

هغې هم، ورته د عطرو ډبې (بوټل) ورکړ.

مؤفق پر ځان عطر وپاشل.

بيا يې حرکت وکړ.

ښوونځی د نوې کارتي په سيمې کې شتون درلود.

هغوی دواړه په پښو، الله لارل.

د ښوونځی لويې دروازي ته، ورسېدل.

بيا الله د دروازي امنيتي کس و ويل:

کارتونه مو، وباسئ.

د هغې خور له کڅوړې نه، خپل کارټ، و باسه.

بيا کس و ويل:

سمه ده!

ته کولای شئ، ښوونځی ته، د ننه شې.

بيا هغې و ويل:

دا زما ورور دی.

زه غواړم هغه دلته گډ (شامل) کړم.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

بيا هغه و ويل:

سمه ده!

کولای شم، هغه تلاشي کړم؟

مؤفق و ويل:

هو!

کومه ستونزه نه شته.

بيا مؤفق نږدې شو او هغه يې تلاشي کړ.

د تلاشي نه وروسته هغه د خپلې خور سره بنوونځۍ ته، ننوت.

بيا دواړه د بنو ونځي ادارې ته ننوتل:

هغې د ناستو کسانو سره، ستړۍ مشي وکړه.

بيا يې خپل ورور، ناستو کسانو ته، وروپېژاند.

وروسته يوه کس دواړو ته، و ويل:

دېخوا پر څوکیو کښېنئ.

هغوی پر څوکیو کښېناستل.

بيا د دفتر پياده هغوی ته، چای راوړ.

د چای د څښلو نه وروسته د هغې خور و ويل:

ته دلته، کښېنه!

د ژوند خوږې او ترخې

.....

زه به د ښوونځي مدير، وگورم.

مؤفق الله کښېناست.

خوږ يې د ښوونځي مدير دفتر ته، لاره.

د ننوتو سره سم د ښوونځي مدير د خپل ځای نه، راپورته شو او هغې ته يې وويل:

دلته د مېز تر څټ کښېنه!

هغه هم د لارښوونې سره سم، د مېز تر څټ کښېناسته.

بيا مدير وويل:

اورم!

هغې د خپل د ورور په هکله، هغه ته، ټول معلومات ورکړل او د هغه يې وغوښتل چې په گمارنې کې د هغې سره مرسته وکړي.

بيا مدير وويل:

سمه ده!

بيا خوږ يې وويل:

کولای شم هغه دلته راوغورم؟

مدير وويل:

هو!

هغه چېرې دی؟

د ژوند خوږې او ترخې

.....

بيا هغې وويل:

الته د اداري په څانگې کې، دی.

مدیر خپل چایچې ته، و ويل:

اداري څانگې ته لار شه او موفق ته غږ وکړه چې دلته راشي.

هغه و ويل:

سمه ده!

چایچې د مدیر د دفتر نه و وت او اداري څانگې ته، ننوت.

الته یې وپوښتل:

موفق څوک دی؟

هغه و ويل:

زه یم.

څه دې ويل؟

چایچې و ويل:

هو!

مدیر صیب دې غواړي.

موفق له ځایه پاڅېد او د چایچې سره، مدیر دفتر ته، ننوت.

بيا مدیر هغه ته و ويل:

د ژوند خوږې او ترخې

.....

راشه!

دلته کښینه!

هغه هم د مدیر په مخه کې، پر څوکی کښېناست.

ځان یې مدیر ته معرفي کړ.

مدیر و ویل:

سمه ده!

مونږ پر تاسو ویاړو.

تاسو د هرې دندې وړتیا لرئ.

زه به کونښن وکړم چې تاسو ته د ریاضي استاد په توګه دلته او یا کوم بل ښوونځي کې دنده و مومم.

تاسو سوچ مه کوئ.

زه به، په دې هکله، تاسو خور ته خبر ورکړم.

مؤفق او د هغه خور د ښوونځي مدیر نه، مننه وکړه او د مدیر د دفتر نه و وتل.

بیا مؤفق د خپلې خور سره هم خدای پاماني وکړه او د ښوونځي د ودانۍ نه و وت.

خور یې هم د محال ویش سره سم خپل ټولګي ته د سبق ورکولو د پاره، لاړه.

څو اونۍ تېرې شوې.

د ژوند خوږې او ترخې

.....

خو د ښوونځي مدير له خوا، كوم خبر را نه غي.

بيا مؤفق خپلي خور ته، زنگ و واهه.

هغې ته يې و ويل:

سبا چې ښوونځي ته لاړې د مدير نه زما په هکله پوښتنه وکړه.

هغې و ويل:

سمه ده!

زه به ترې، پوښتنه وکړم.

سبا شو.

د مؤفق خور د تل په شان وختي ښوونځي ته، لاړه.

مدير نه وه، راغلی.

هغه د مديریت دفتر ته نږدې پر يوې څوکۍ کښېناسته او د مدير په انتظار شوه.

نيمه گړی وروسته مدير، ورسېد.

هغه له ځايه پاڅيده او مدير ته يې سلام ورکړ.

مدير هم د هغې سلام ته، وعلیکم و ويل.

بيا چاچي په منډو راغی او د دفتر دروازه يې خلاصه کړه.

مدير ښوونکي ته و ويل:

مهرباني وکړی، د ننه شئ.

د ژوند خوږې او ترخې

.....

هغې و ویل:

لمړی تاسو د ننه شئ چې راسته یاست.

بیا مدیر دفتر ته د ننه شو او ورپسې ښوونکې هم، د ننه شوه.

مدیر پر خپلې څوکۍ کښېناست او ښوونکې ته یې اشاره وکړه تر څو د میز مخې څوکۍ باندې کښېني.

هغه هم د مدیر د مېز مخې څوکۍ باندې کښېناسته.

بیا مدیر و ویل:

څه دې ویل؟

ښوونکې و ویل:

هو!

بیا مدیر و ویل:

اورم.

هغې و ویل:

مياشت د مخه زه او زما ورور ستاسو دفتر ته راغلي وو.

غوښتل مي چې خپل ورور د رياضي ښوونکي په توگه وټاکم (مقررکم).

مدیر سر و خوزاوه او ویې ویل:

هو!

د ژوند خوږې او ترخې

.....

اوس مې په یاد راغی.

زما له هېره (یاده) وتي ول.

ښه شو چې، په یاد دې کړل.

بیایې خپل اداري امر ته زنگ و واه او هغه یې مدیریت ته راوباله.

هغه هم څو دیکي وروسته راوړسېد.

مدیر ورته و ویل:

پر څوکی کښېنه!

هغه هم پر څوکی کښېناست.

بیا یې امر ته و ویل:

تشکیل راوړه.

هغه له ځایه پاڅید او خپل دفتر ته د ننه شو.

څو دیکي یې تېرې کړې.

بیا یې څه اسناد په لاس کې و نیول او د مدیر دفتر ته یې د ننه کړل.

مدیر و ویل:

وگوره!

د ریاضي کوم استاد بست، تش(خالی) دی.

هغه په ځیر سره اسناد وکتل.

د ژوند خوږې او ترخې

.....

بيا يې و ويل:

مدیر صیب!

مياشت د مخه مو يوه بست درلود او تاسو هغه بست کې د يوې
ښوونکي سره، موافقه وکړه.

اوس خو تش (خالي) يواځې په اجتماعي څانگو کې لرو.

بيا مدير و ويل:

هی، هی.

ما غوښتل چې د ښوونکي ورور چې مسلکي انجینر او ماسټري هم
لری په دې ښوونځي کې گډ (شامل) کړم خو د بده مرغه له سوچ
(ذهن) نه مې، وتي وه.

هغه موسکي شو، خو څه يې و نه ويل.

بيا مدير هغه نه وپوښتل:

په اجتماعي څانگو کې څو تش (وزگار، خالي) بستونه لرو؟

هغه و ويل:

ټول پنځه بستونه.

بيا مدير و ويل:

سمه ده!

کولای شئ خپل دفتر ته لاړ.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

اداري مسؤل کس، خپل دفتر ته لاړ.

بيا يې ښوونکې ته و ويل:

د خپل ورور سره سره خبرې وکړه، که چېرې اجتماعي مضمونونو سره لېوالتيا لري، سبا يې راولېږه.

هغې سوړ اوسپلې و باسه او و يې ويل:

سمه ده!

زه به ورته ماښام ناوخته، زنگ و وهم.

بيا له ځايه ودرېده (پاڅېده)، د مدير نه يې خداى پاماني واخيسته او خپل ټولگي ته، روانه شوه.

مدير سر تيبټ اچولى و او هغې ته يې و ويل:

په مخه دې ښه!

هغې خپل درسي پلان بشپړ او بيا کورته، لاړه.

الته د کور په دندو بوخته شوه.

ماښام ډوډۍ نه وروسته يې تېلفون را واخيست او خپل ورور ته يې زنگ و واهه.

بيا يې تېره شوې کيسه، خپل ورور ته وکړه.

ورور يې د اجتماعي مضامينو درس ورکونه، و نه منه.

بيا يې خپلې خور ته، و ويل:

د ژوند خوږې او ترخې

.....

نور زما له پاره هغه ته، مه ځه.

کېدای شي هغه هم د ځينو نورو په شان، په بډې اخیستنې اخته وي.

زه به، بل چېرې کوښښ وکړم.

چېرې چې، نصیب وي.

خوږ یې و ویل:

سمه ده!

خدای مهربانه دی.

څه موده نور هم، اخوا دېخوا وگرځېد.

لږ لږ یې د واسطو او شخصي پېژندنې نه، کار واخیست.

بیا یې د انصاري په لېسې کې د ریاضي استاد په توګه، دنده ومونده.

وروسته یې خپل ټول اسناد د اصولو سره سم، بشپړ کړل.

څو ورځې خپلو اداري کارونو پسې وگرځېد.

بیا الله رسماً ځای پرځای (مقرر) شو.

پر درس ورکونې یې پیل کړ.

سر ښونکي سوچ کاوه چې هغه نا سمه وایي.

مګر کوم وخت یې چې دهغه ذکاوت او استعداد ولید، هک پک پاتې شو.

ورو، ورو پر اداري ګرانېده.

د ژوند خوږې او ترخې

.....

هغه په اخلاص او مینې سره درس، ورکوه.

زده کونکي هم له هغه نه خوشحاله وو.

څه وخت تېر شو.

بیا یې ترفیع وکړه.

کال وروسته پر هغه اعتماد ډېر او د ځانګې مشر په توګه وګمارل شو.

دنده یې درنه او نوي مسؤلیتونه ور په برخه شوو.

څوکاله یې تېر کړل.

وروسته الله د ښوونځي معاون هم شو.

اووه کاله، په دندې بوخت و.

د هېواد په ټولو ادارو کې فساد پورته (اوج) ته رسېدلی و.

هغه په خپله، ډېر پاک سړی و.

نه یې چاته بډه ورکوه او نه یې له چا نه، بډه اخیسته.

ټولو به د هغه نه ډډه کوه.

ټولې راکړې او ورکړې به، د هغه نه پټې تر سره کېدې.

هر چېرې چې به چې هغه ته، خلکو به ویل:

وچ کالي راغله.

بس!

د ژوند خوږې او ترخې

.....

جمهوريت و.

پر هغه فشار ډېر و.

هر کس به کوښښ کوه چې د هغه ځای، ونيسي.

د مؤفق مينه هم د دندې سره لږېده.

کله ناکله به هغه نه د پيسو ورکونې وړانديز هم کېده.

بيا وروسته د سپېڅلو (صادقو) خلکو لري کولو له پاره دامونه کېنول شو.

هرې خوا يې د ارزيابۍ په نامه، پلمې جوړې شوې.

بيا دا پلمې په تحريري او تقريرې آزموينو(امتحانونو) بدل شوو.

پوښتنې به جوړېدې او د ځوابونو سره به پلورل کېدې .

هر بست ته سر قلفۍ ټاکل کېده.

هغه هم ورو، ورو له لوړې دندې نه کله په يوه نوم او کله په بل نوم گوښه کېده.

بيا هغه ته د يوې کمېټې مشري دنده، وسپارل شوه.

هغه په دندې کې صادق و او کوښښ به يې کاوه، تر څو ورکړ شوي دنده په ښې توگه، سر ته ورسوي.

مگر د بلې خوا به ناخوالو او بې عدالتيو به، زور اوه.

هغه ورو، ورو بېرته خپلې لمړنۍ دندې ته راتيايت شو.

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

بيا به يې د ستونزو سره، سره درس ورکاوه.

څه موده تېره شوه.

د هغه نه غوښتل کېدل چې په جعلي شهادت نامو ورکولو کې، برخه واخلي.

مگر هغه، دا کار و نه مانه.

څه موده نوره يې هم تېره کړه.

بيا اړ شو دنده پرېږدي او په کور کېنېږي.

هغه دا کار وکړ.

د تل د پاره يې د حکومتي دندې سره، خدای پاماني وکړه.

څه باندې اووه کاله کېږي چې هيڅ دنده نه لري.

اوس هغه په شکر ناروغی هم، اخته شوی دی.

په زاړو (لمړي) مکرويان کې، ژوند کوي.

پنځه اولادونه لري، چې څلور يې ځامن او يوه يې لور ده.

اولادونه يې ټول، په بهر کې ژوند کوي.

مؤفق يوازې د خپلې ښځې سره په يوه شخصي اپارتمان کې ژوند کوي.

سهار وختي لمانځه ته پاڅېږي، لمړی اودس بيا جومات ته لمانځه له پاره ځي.

د ژوند خوږې او ترخې

.....

ورسته، کورته راځي او د سهار چای څښي.

کله کتابونه او ديني موضوعات لولي او په يو ټيوب چينل کې يې تعقيبوي.

بيا وروسته، تفريحي پارکونو ته ځي، د ونو او گلانو ننداره کوي. ځينې وختونه، سپورتي لوبغالوته ځي او د الکانو فوټبال او واليبال ننداره کوي.

غرمې ږوډۍ ته، کورته ځي.

ږوډۍ نه وروسته اودس کوي، بيا لمونځ ته، جومات ته ځي.

بيا تر ماښامه په شنو پارکونو کې، پر څوکیو کښېښي.

د ونو، گلانو او بوټو نه، خوند اخلي.

هغه د ډېرو نورو کسانو سره بلد (آشنا) شوی دی.

کله ناکله د هغوی سره خبرې، اتري او بانډار هم کوي.

پای

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

د چاپ شويو کتابونو لېست

۱. معمارۍ افغانستان
۲. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری
(بخش شفاخانه ها)
۳. راهنمود طلايي
(برای اساتید انستیتوت های تکنیکی و ساختمانی افغانستان)
۴. رسم تکنیک (گامی به سوی نړۍ انجینری) جلد اول
۵. رسم تکنیک (گامی به سوی نړۍ انجینری) جلد دوم
۶. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش اداری)
۷. معماری اصیل شهر کابل (مرادخانی)
۸. معماری شهر کابل (بی بی مهر و)
۹. افغانستان در قرن تکنالوژی
۱۰. زونبندی اقلیم و زلزله افغانستان
۱۱. صدقه جاریه / نړۍ انجینری
۱۲. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد اول (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۱۳. داستان حقیقی با مقیاس معماری
۱۴. فرار از کشور- با تصاویر مستند
۱۵. نقش دانشمندان مسلمان در فن معماری و مهندسی
۱۶. پخسه در افغانستان
۱۷. بنیا نگذاری اولین مساجد توسط افغانها در آسترلیا
۱۸. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد دوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

۱۹. منار جام - الهامی برای قطب منار
۲۰. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد سوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۲۱. جام یا کلیان (کلان)
۲۲. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد اول
۲۳. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد دوم
۲۴. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد سوم
۲۵. چېر ته چې قانون نه شته (ګډوډي د افغانستان په معماری کې)
۲۶. مدرنه جوما تونه ،، پخوا او نن ،،
۲۷. هله جور کو (نی پخسه - مقاوم زلزله)
۲۸. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مساجد)
۲۹. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مکاتب)
۳۰. هنر و صنعت چوب در مرادخانی
۳۱. هنر و پیشه حکاکي - زرگری در مرادخانی
۳۲. هیچ (چهل داستان واقعی)
۳۳. معماری اصیل شهر کابل
- (تشریح مورخ ۱۷ ماه میزان سال ۱۴۰۱ پوهنتون پولی
تخنیک کابل)
۳۴. ۴۰- چهل
۳۵. مجنون او گلچېن (پښتو ناول)
۳۶. در جستجو (ناول به زبان دری)
۳۷. تفاوت ها تفاوت می آورد (کتاب تصویری)
۳۸. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خیرالله مخدوم
(جلد اول)

د ژوند خوږې او ترخې

.....

۳۹. برف ها آب ميشود
۴۰. رسم و تخنيک (گامی به سوی نړۍ ای انجینری) جلد سوم
۴۱. آرزو و امید (ناول به زبان دری)
۴۲. بودا بنکاري (پښتو ناول)
۴۳. نامنوني ژوي (پښتو ناول)
۴۴. د اسلامي معمارۍ پیل
۴۵. حیوانات شوخ (ناول به زبان دری)
۴۶. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خيرالله مخدوم (جلد دوم)
۴۷. د شپېلۍ مينه (مه ينه) په کچه گړۍ کې (پښتو ناول)
۴۸. حشمت خان د کلا معماري
۴۹. د افغان الک او آذري جلی مينه (پښتو ناول)
۵۰. د وچو بڼونه او پارکونو معماري
۵۱. د يوې ښونکې مینان په يوه ټولگي کې (پښتو ناول)
۵۲. د ژرنده گړي ماما مينه (پښتو ناول)
۵۳. په اسلامي نظام کې ودانيز پرمختگ
۵۴. شپنه ادې (پښتو ناول)
۵۵. بي زده کړې پوی (پښتو ناول)
۵۶. د مینې تاو (پښتو ناول)
۵۷. (BIM) په خپله ژبه - په نړۍ کې تر ټولو نوې او گړندۍ کړنلاره د معمارانو او انجینېرانو (انجینرانو) له پاره
۵۸. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خيرالله مخدوم (جلد سوم)
۵۹. سيدو او عیدو - د کوشنيوالي خواره ملگري (پښتو ناول)
۶۰. د يوې میاشتي ناوي (پښتو ناول)
۶۱. دڅاڅکو هار (د يوه سړی لنډې کيسې)

د ژوند خوږې او ترڅې

.....

۶۲. د کابل ښار اصلي معماري (مراد خانۍ)
۶۳. کوشنۍ سوداگره (پښتو ناول)
۶۴. د کابل ښار معماري - **بي بي مهر**
۶۵. سرغندوی (ناب، مشهور) پوږي
۶۶. ډارونکۍ سېلاب (پښتو ناول)
۶۷. خواریکښ قاضي (پښتو ناول)
۶۸. د پخوانیو جوماتونو **توپیر** د نن سره
۶۹. د مور **وژونکۍ (قاتل)**، (پښتو ناول)
۷۰. د مور مېړه (پښتو ناول)
۷۱. مجموعه از دروس دیني مولوي صاحب خيرالله مخدوم
(جلد چهارم)
۷۲. لېونی **ملا** (پښتو ناول)
۷۳. **خوان شهید** (پښتو ناول)
۷۴. **توده برستن** (پښتو ناول)
۷۵. نورک اکا (پښتو ناول)
۷۶. غریبک (پښتو ناول)
۷۷. **د ژوند خوږې او ترڅې** (پښتو ناول)

د ژوند خوږې او ترخې

.....

د کار لاندې کتابونو لېست

۱. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خيرالله مخدوم
(جلد پنجم)
۲. لیونی لېوه
۳. د خاورو لاندې ښار
۴. سپين کارغه
۵. سور تنور
۶. خړه بيزو
۷. بندي مرغه
۸. بې وخته باران
۹. د ژوند پای

د ژوند خوږې او ترخې

.....

د امکان او وخت په صورت کې

۱. پخسه در افغانستان (به زبان انگلیسی)
۲. تاریخ معماری افغانستان
۳. حویلی های آسمان خراش
۴. ارتباط گذشته، حال و آینده در معماری
۵. استعداد، سرعت و اقتصاد در معماری افغانستان
۶. شیطان چراغ
۷. خاطره ها

Sweet and bitter of life

Written by: Architect PHD Hashmatullah Atmar

Date: September - November /2026

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library